

HUTBA O MEDRESI (Gazi Isa-beg u Novom Pazaru)

Hvala Allahu, Milostivom Gospodaru svjetova, a salevat i selam na odabranog poslanika, našeg najboljeg uzora i učitelja, Muhammeda a.s.

Poštovana braćo

Sveznajući i Mudri Stvoritelj stvorio je veliki broj svjetova. Od svih stvorenja posebno je odlikovao čovjeka mnogobrojnim specifičnostima. A od brojnih posebnosti koje su date čovjeku ističu se razum i znanje. Na osnovu ovih prednosti, čovjek je zadužio emanet odgovornosti od Gospodara svih svjetova.

„Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobojali da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek.“ (El-Ahzab, 72)

Zbog važnosti uloge koju ima, čovjeku su podčinjena sva stvorenja i svi svjetovi, pa čak i časni meleki. Njima je Gospodar naredio da čovjeku učine sedždu, da ga na taj način pozdrave i izraze mu poštovanje.

Jedan od glavnih uzroka da čovjek ispuni zadaću Allahovog namjesnika na Zemlji jeste znanje. Vrijednost znanja dokazuje mnogo različitih argumenata.

Jedno od lijepih imena našeg Stvoritelja jeste El-Alim, što znači Sveznajući. A glavna poruka spoznaje Njegovih imena jeste da sebe odgojimo u duhu njihovih značenja.

Kada se On Uzvišeni odlučio na stvaranje stvorenja, prvo što je stvorio bilo je pero – kalem i naredio mu je da zapiše sve što će se zbiti do Sudnjeg dana.

Ubade ibn Samit veli: „Čuo sam Allahovog Poslanika, alejhi selam, kada veli: - Prvo što je Allah stvorio bilo je pero. Onda mu je rekao: "Piši!" "Šta ću pisati, Gospodaru" - upita ono. On reče: "Piši sve ono što će se dešavati do Sudnjeg dana."“ (Et-Tirmizi, 3319; Ebu Davud, 4700 i Ahmed, 22705)

To dovoljno aludira na važnost znanja, njegovog zapisivanja i usvajanja.

U suri Er-Rahman, koja nabroja veliki broj Allahovih ahiretskih i ovosvjetskih blagodati prema čovječanstvu, a ujedno nas i podsjeća na njih, Milostivi Stvoritelj na početku kaže:

„Milostivi, podučava Kur'anu, stvara čovjeka, uči ga govoru...“ (Er-Rahman, 1-4)

Ovo jasno implicira da je činjenica što nas je Allah podučio i nadahnuo znanju važnije nego samo naše fizičko postojanje bez nauke.

Koliko su nosioci znanja bitni govori nam i to da su zaslužili da ih Kur'an uvrsti u najviše i najvažnije kategorije svjedoka pored Allaha i časnih meleka.

„Allah svjedoči da nema istinskog božanstva osim Njega – a i meleki i učeni.“ (Alu Imran, 18)

Naš Sveznajući Gospodar mogao je da nam se obrati i pošalje poruku na mnogo načina, ali je izabrao da to bude Objava baš putem riječi. A prve riječi Objave sadrže naredbu znanja koje je bazirano na etici i visokoj svijesti o Uzvišenom Bogu.

„Čitaj, u ime Gospodara tvoga, Koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna.“ (El-'Alek, 1-5)

Znanje čovjeku kao pojedincu i zajednici općenito potrebnije je od hrane i kisika. Zato što nam fizička hrana i kiseonik trebaju za materijalni opstanak i život, a znanje u ime Plemenitog Boga Koji stvara obezbjeđuje naš suštinski život, a to je život duše i srca. I zato nikako nisu isti oni koji znaju i oni koji ne znaju.

„Reci: - Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?“ (Ez-Zumer, 9)

Znanje pravi razliku čak i među životinjama. Kada podučeni ker u lovu uhvati plijen, nama je dozvoljeno jesti to meso, a ako to isto urade obični psi, onda se takvo meso smatra nedozvoljenim.

Draga braćo, cijenjeni džematlije, znajte da nema slobode, prosperiteta i napretka na ovom svijetu bez znanja i obrazovanja. Uzvišeni veli:

„Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje.“ (El-Mudžadele, 11)

A Poslanik, alejhi selam, veli: „Zaista, Allah ovom Knjigom uzdiže jedne narode, a spušta druge.“ (Muslim, 817)

Ako pogledamo historiju islama, vidjet ćemo da su muslimani, shodno ovim veličanstvenim principima Šerijata, veliku pažnju poklanjali znanju i obrazovanju. Prvu medresu Allahov Poslanik osnovao je još u ranom mekkanskom periodu u kući Erkama Ibn Erkama. Zatim je svoju džamiju u Medini pretvorio u najveće naučno-edukativno zdanje u kojem su se odgajale generacije ljudi koji su svjetlo civilizacije proširili diljem svijeta, od istoka do zapada i od sjevera do juga. Nakon toga, gdje je god nastajala neka islamska metropola, prvo su se udarali temelji najelitnijim medresama, školama, preko Bagdada, Damaska, Kaira, Fesa, Kordobe, Granade, Istanbula, pa sve do Sarajeva i Novog Pazara i drugih gradova diljem Bosne i Sandžaka, ovdje na Balkanu. Tragaoci za znanjem iz svih krajeva svijeta dolazili su u muslimanske metropole da uzimaju znanje, a muslimani su svaku novu knjigu plaćali zlatom u mjeri njene fizičke težine, jer su bili ubijedjeni da je znanje vrjednije od svih materijalnih vrijednosti ovog svijeta. Naši gradovi u Bosni, Sandžaku i široj regiji nastajali su vizijom velikih vakifa, vizionara, državnika kao što su Gazi Isa-beg, Gazi Husrev-beg i mnogi drugi. A prvo što bi osnovali od institucija u osvojenim ili novonastalim mjestima bile su medrese, škole Kur'ana, škole hadisa, ibtidaije, ruždije i druge mnogobrojne obrazovne ustanove.

Iz tih škola izlazile su preteče znanja, etike, morala i svih pozitivnih tokova u društvu. Tako je bilo sve dok ateistički režim nije zatvorio skoro sve medrese na Balkanu. Tada je nastupio strašan mrak koji je prijetio da utrne svjetlo Istine na ovim prostorima.

Poštovani džematlije

Danas ćemo staviti fokus sa nekoliko riječi na jednu od naših osam medresa koje djeluju u okviru Rijasetu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, a to je Medresa Gazi Isa-beg u Novom Pazaru, u Sandžaku, zbog aktualnih infrastrukturnih proširivanja koja su u toku u njoj.

Medresa „Gazi Isa-beg, koja nosi ime osnivača Novog Pazara, jedna je od 11 medresa koliko ih je bilo u Sandžaku u 17. vijeku, kako je to zapisao Evlija Čelebija. Ona je jedna od najstarijih obrazovnih ustanova na Balkanu. Osnovana je polovinom 15. stoljeća i vjekovima je bila rasadnik uleme koja je prenosila znanje muslimanima ovog kraja. Ona je radila sa manjim prekidima sve do 20. vijeka. U prošlom stoljeću doživjela je nekoliko prekida u radu, a najteži je bio onaj koji su inicirale komunističke vlasti 1946. godine, kada je definitivno zatvorena. Sandžak je u tom periodu prolazio kroz teške krize. Vakufe su otimali, ulemu i elitu naroda protjerivali i strijeljali. Početkom devedesetih talas vjerskog i nacionalnog buđenja zapljusnuo je i Sandžak, pa je 1990. godine obnovljen rad Medrese, a onda je tri godine kasnije osnovan i sandžački Mešihat. Od tada pa do danas Medresu je upisao 3.991 učenik, od kojih je diplomiralo 1.957 učenika. Upravo ovi svršenci Medrese glavni su nosioci svih pozitivnih procesa na polju vjerskog i nacionalnog buđenja Bošnjaka i muslimana uopće u Sandžaku predvođeni rukovodstvom Islamske zajednice.

Poštovana braćo

Odgovorno tvrdimo i smatramo da je Medresa Gazi Isa-beg najvažnija odgojno-obrazovna ustanova Islamske zajednice u Sandžaku. Njena tradicija traje pet i po stoljeća. Svo vrijeme bila je rasadnik uleme i čisti izvor korisnog znanja. U periodu kada su komunisti zabranili njen rad, od 1946. do 1990. godine, muslimani Sandžaka i šire doživjeli su najveću stagnaciju. Od obnavljanja njenog rada 1990. godine buđenje islamske svijesti vidljivo je na svakom mjestu u našem društvu. U svim svojim odjeljenjima – Novi Pazar, Tutin, Rožaje i Preševo, Medresa trenutno broji 720 učenika i učenica. Ove školske godine sa radom počinje i odjeljenje Ženske medrese u Sjenici. Zbog neadekvatnih tehničkih uslova u kojima uče muškarci, u zgradi koja je podignuta 1999. godine, koja je bila adekvatna za taj period, započeta je izgradnja novog objekta pored postojeće zgrade Muške medrese, koji se prostire na 5.000 m². Zgrada sadrži dovoljan broj učiona, savremenih kabineta, kancelarija, biblioteku, fiskulturnu salu i prateće sadržaje.

Zahvaljujući vakifima iz Sandžaka i dijaspore, završeni su svi grubi radovi i započeti unutarnji, koji su i najskuplji, nakon kojih slijedi opremanje objekta. Prema proračunima, do sada je utrošeno oko milion i po eura, a za okončanje preostalih radova potrebno je još toliko sredstava. Zato izražavamo zahvalnost uvaženom Reis-u-l-ulemi na odluci da se danas 27. juna 2025. nakon džume namaza organizira sergija na nivou Islamske zajednice u Bosni i Sandžaku, domovinskim zemljama i cijeloj

dijaspori, za sakupljanje sredstava za završetak radova na novoj zgradi Muške medrese u Novom Pazaru.

U tom smislu, pozivamo vas, poštovana braćo, da se svojim priložima odazovete i ugradite sebe u ovaj trenutno najvažniji projekat Islamske zajednice i tako sebe upišete na listu vakifa pored Gazi Isa-bega i Husrev-bega te ovjekovječite nagradu za vas i vaše potomstvo.

Uzvišeni Allahu, ukabuli naše sadake i nagradi sve dobročinitelje i vakife.

Milostivi Gospodaru, sačuvaj nam vjeru i naše medrese, učini da njihovo svjetlo obasjava naše prostore sve do Sudnjeg dana.

Silni Gospodaru, pomози islam i muslimane u Bosni, Sandžaku i svuda u svijetu, a posebnu milost i pomoć daruj napaćenom narodu Gaze. Svojom silom i snagom slomi silu nasilnika i ponizi ih na ovom i budućem svijetu.

Gospodaru Milostivi, ujedini naša srca, ojačaj naše safove i uputi nas na put koji nas vodi sreći, spasu i Tvom zadovoljstvu.

Amin